

Putopis po sećanju, Beograd 2014. (IV)

Vitez poziva je ostao bez odziva

Čovek koji poživi dovoljno dugo, u jednom trenutku može da oseti neodređenu potrebu da ponešto od onoga što je doživeo stavi na papir, kako bi o tome ostao neki trag; za razliku od ciljano pisanih memoara ili autobiografija, ovako nastale zabeleške obično nisu nikome posebno namenjene, pa čak prvo bitno ne mora postojati ni namera da se one štampaju u obliku knjige, piše poznati lingvista u predgovoru svoje knjige iz koje *Dani* objavljuju sedmo poglavlje, posvećeno putovanjima po svijetu polovinom prošle i tokom ove decenije

Piše: Ranko Bugarski

225. Po završetku prethodnog izveštaja o nekim mojim aktivnostima i doživljajima tokom proteklih nekoliko godina, prisiljen sam da se kroz dva kratka osvrta vratim temi o sankcijama pretrpljenim zbog moje, kako ispada, hronične nepodobnosti. Prisiljen, kažem, jer bi potpunim prečutkivanjem nekih važnih dešavanja koja su me se ticala ova povest bila ozbiljno nepotpuna, pa i izvitorperena; a i zato što me i na samu tu pomisao hvata muka, pa bih uistinu radije odustao - ali ne ide. Zadatak mi je, doduše, donekle olakšan time što su u ova dva slučaja pomenute sankcije samo delimične i implicitne, a ne drastične kao one koje sam ranije naveo.

226. Prvi slučaj desio se na proljeće 2011. godine, kada na Senatu Univerziteta u Beogradu nije prošao jednoglasni predlog Filološkog fakulteta da budem izabran za profesora emeritus. Uz obilato kršenje procedure, i bez ozbiljnijeg razmatranja stručnih kvalifikacija, velikom većnom glasova izabran je drugi kandidat, objektivno najslabiji od tri predložena ali zato "insajder" (član Senata iz prethodnog

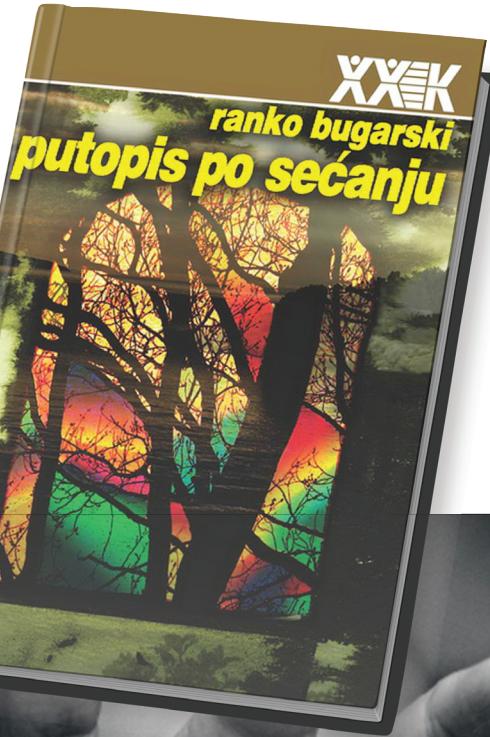
saziva). Povoda za podozrenje da je moja nepodobnost i ovom prilikom mogla odigrati određenu ulogu daje mi činjenica da je taj isti Senat, delujući kao baštinik neslavnih tradicija raznih ideooloških komisija iz ranijih vremena, neosnovano uskratko produženje aktivne službe sada već pokojnom profesoru Ljubiši Rajiću sa mog fakulteta, osnivaču skandinavistike u Srbiji, a potom i za tri profesora Fakulteta političkih nauka, sve njih neskriveno ocenjujući kao nepodobne.

227. Drugi slučaj je znatno suptilniji i utoliko zanimljiviji. Decembra iste godine, povodom Međunarodnog dana ljudskih prava, nevladina organizacija Liga eksperata LEX uvrstila me je među šest dobitnika ugledne nagrade "Vitez poziva", koja se svake godine dodeljuje "za značajan stvaralački opus, za saglasnost profesionalnog znanja i savesti, za moralni integritet, za autonomno i časno delovanje i ponašanje". U tome je ona izuzetna, i jedinstvena među stotinama raznih nagrada koje se u Srbiji dele i šakom i kapom, jer je jasno da njome mogu biti ovenčani samo ljudi bez mrlje u karijeri. Zbog toga sam ovu nagradu doživeo kao

Kako je primetio jedan upućeni komentator, bilo bi izveštaja da se kojim slučajem među nagrađenima našao bar jedan "provereni" slavljenik, od onih koji su već nanizali dugačku nisku državnih priznanja

veliku čast i priznanje, tim pre što su ostali dobitnici te godine (među njima Vojin Dimitrijević i Verica Barać), kao i oni nagrađeni prethodnih godina i članovi žirija, bili ljudi od nesporognog integriteta i ugleda u javnosti. Međutim, glavni mediji - koji su u ranijim prilikama iscrpno izveštavali o ovom događaju, ovog puta su ga potpuno prečutali. Što se njih tiče, Vitez poziva je ostao - bez odziva! "Naše pravo da znamo sve" odnekud je baš tu omanulo, kao i "najstariji dnevni list na Balkanu", koji inače uredno izveštava o svakoj, ma i beznačajnoj nagradi kakve književnici rutinski dodejaju jedni drugima, neretko donoseći i više takvih vesti u istom broju. Pri tome je prenebregnutu i činjenica da je svečani skup svojom besedom otvorio lični izaslanik predsednika Srbije. Iz ovoga sledi zaključak da te godine nešto nije bilo u redu - to jest, da su nagrađeni "pogrešni" poje-

O autoru

Dr. Ranko Bugarski, redovni profesor Filološkog fakulteta u Beogradu, objavio je veliki broj rada iz anglistike, opšte i primijenjene lingvistike i sociolingvistike. Predavao je na mnogim inostranim univerzitetima, bio je potpredsjednik Međunarodnog udruženja za primijenjenu lingvistiku i predsjednik Evropskog lingvističkog društva. Član je Evropske akademije nauka i umjetnosti i ekspert Vijeća Evrope za regionalne i manjinske jezike.

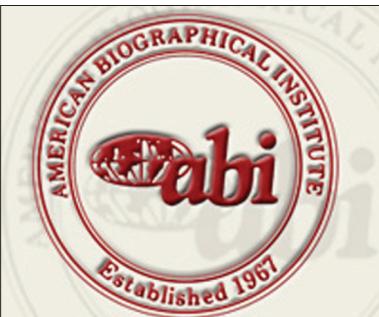

tom krijumčaru i verovatnom šefu organizovanog kriminala na severu Kosova, inspiratoru bari-kada i predvodniku napada na međunarodne snage na "administrativnim prelazima", koji se uz pomoć državne propagande predstavljao kao najveći patriota i zaštitnik ugroženog srpskog naroda. A po sredini strane bila je plasirana njegova ogromna fotografija, od obrijane glave pa do ispod pojasa. Tako je *Politika* (i politika čiji je ona izraz), htela-ne htela, pokazala ko su njeni pravi junaci: Vitezova poziva nema ni u belešci zaturenoj negde unutra, ali se zato Vitez Srpstva ispratio u punom sjaju na naslovnoj strani!

229. Uz temu o priznanjima jedne ili druge vrste, na pamet mi pada prilično obeshrabrujuća činjenica da se ona, u akademskom svetu kao i van njega, mogu i kupovati. Ovde ne mislim na odavno poznate i srazmerno banalne primere plaćanja za doktorske i druge titule, počasne profesure, članstva u akademijama sumnjive reputacije i slično, nego na moderno upakovana op-

pljiva svedočanstva o nečijoj naučnoj, umetničkoj ili kakvoj drugoj veličini, koja se dobijaju za poveću sumu novca. Ovakva trgovina ljudskom sujetom u naše vreme dobija razmere prave industrije koja se odvija pod okriljem institucija zvučnog imena, od kojih su dve verovatno u svetu najpoznatije izvesni Američki bibliografski institut i Međunarodni bibliografski centar iz Kembridža (koji ne-ma nikakve veze sa slavnim univerzitetom, iako se takav privid lukavo plasira kao mama). Ele, obe ove ustanove zapravo su preduzeća privatnog biznisa i bez ikakvog akademskog ugleda, koja imaju razradene cenovnike za cele serije bombastičnih diploma (tipa Međunarodna ličnost godine, Istaknuti pojedinci XXI veka, Vodeći svetski naučnici i slično), kao i za unošenje zainteresovanih, neretko sa biografijama koje su ovi sami pisali i bez ikakve provere podataka ili autentičnosti, u debele i luksuzno povezane leksikone (s naslovima kao *Svet znanja, 500 lidera u nauci* i sličnim). Ovo znam iz ličnog iskustva, jer sam sa obe ove adrese niz godina dobijao ponude, dakako uvek sa naznačenim cenama prema tipu priznaja, i još uz molbu da priložene kopije prosledim kolegama po svom izboru, kako bi se biznis daje granao. Znajući za jadac nikada nisam odgovorio, ali su se hiljade drugih očito upecale, ili su neki možda i znali o čemu je reč ali nisu odoleli mogućnosti da maš tako oplijivim dokazima sopstvene eminencije. Među ovima je bivalo podosta ličnosti iz Srbije, o čijim su navodnim svetskim priznanjima ovdašnji mediji iscrpno izveštavali uz naglašenu patriotsku notu.

(Nastaviće se;
knjiga *Putopisi po sećanju*
objavljena je u biblioteci XX vek)

dinci: kako je primetio jedan upućeni komentator, bilo bi izvestaja da se kojim slučajem među nagrađenima našao bar jedan "provereni" slavljenik, od onih koji su već nanizali dugačku nisku državnih priznanja. Ali ova nagrada je drukčija, ovde nije bilo "prve" nego mahom "druge" Srbije, i zato je zavladao medijski muk. Uzgred da kažem, kad već o tome govorim, da je Evropska akademija nauka i umjetnosti u Salzburgu donela vest o mojoj nagradi u rubrici "Čestitamo" svog redovnog biltena, tako obaveštavajući svoje ugledno članstvo širom sveta o počasti koju glavni mediji u samoj Srbiji nisu smatrali vrednom registrovanja.

228. Međutim, još je indikativnija sledeća koincidencija. Približno u isto vreme *Politika* je preko cele naslovne strane objavila prividno neutralan a implikitno afirmativan tekst o pozna-

BIHAMK
BOSANSKOHERCEGOVACKI AUTO-MOTO KLUB

IZABERITE SVOJ ČLANSKI PAKET!

JEFTINIJE
GORIVO ZA
ČLANOVE

WWW.BIHAKM.BA 033 22 22 10